

Utlåtande

Samkommunen för Åbo stadsregion

UTLÅTANDE OM TRAFIKLEDSVERKETS PROGRAMHELHET

Trafikledsverket begär utlåtanden om programhelheten för det nationella trafikledsnätet för åren 2026–2034. Trafikledsverkets programhelhet består av en plan för bastrafikledshållningen, ett planeringsprogram, ett investeringsprogram och en rapport om programhelheten som alla genomför den riksomfattande trafiksystemplanen Trafik 12. Programmen har utarbetats inom ramen för finansieringsprogrammet för Trafik 12-planen samt ram- och budgetbesluten.

Samkommunen för Åbo stadsregion lämnar sitt utlåtande om programhelheten ur perspektivet för Åbo kärnstadsregion som utgörs av Åbo stad, S:t Karins stad, Reso stad, Lundo stad, Nådendals stad och Rusko kommun.

I sin begäran om utlåtanden ber Trafikledsverket svar i synnerhet på sex frågor. Åbo stadsregions utlåtande har strukturerats enligt Trafikledsverkets frågor.

Fråga 1: Anser ni att programhelheten på bästa möjliga sätt genomför de mål och riktlinjer som ställts upp för programhelheten i Trafik 12-planen?

Åbo stadsregion behandlar denna fråga i sina svar på frågorna 5 och 6.

Fråga 2: Plan för bastrafikledshållning: har finansieringen av bastrafikledshållningen riktats på ett motiverat sätt och har konsekvenserna beskrivits på ett begripligt sätt?

I planen för basunderhåll av transportinfrastrukturen konstateras att finansieringsnivån för basunderhållet sjunker till en mycket låg nivå 2027–2029. Enligt planen "räcker den tillgängliga reparationsfinansieringen endast till för de mest högtrafikerade lederna". Vidare konstateras det i planen att "om finansieringen av basunderhållet minskas ytterligare blir man tvungen att skära ned på nödvändiga reparationer av trafiklederna även på det mest högtrafikerade nätet".

Samkommunen för Åbo stadsregion bedömer att finansieringsnivån för bastrafikledshållningen sjunker till en extremt låg nivå 2027–2029. För Finlands ekonomiska tillväxt och nationell livskraft är underhållet av de högsttrafikerade lederna nödvändigt. Det är oroande att man i de huvudsakliga budskapen i Trafikledsverkets programhelhet även varnar om att det finns ett tryck att skära ned nödvändiga reparationer av trafiklederna även på det mest högtrafikerade nätet. Finlands befolkning, trafikflöden och nationalekonomisk produktion fortsätter att koncentreras på de största stadsregionerna och zoner som förenas dem. Det är väsentligt för vårt lands ekonomi att underhåller av och investeringarna på trafiksystem är på en nivå som möjliggör och stödjer tillväxten.

Fråga 3: Planeringsprogram: vilka planeringsobjekt borde främjas under de närmaste åren? Vilka argument finns det för att främja dessa?

För Åbo stadsregion är följande nya planeringsprojekt som bör främjas under planperioden viktiga: den allmänna planen för Åbo ringväg (stamväg 40) mellan riksväg 8 och riksväg 10, upprättande av en vägplan för riksväg 10 mellan Åbo ringväg och Loukinainen i Lundo samt inledning av planeringen av en ny vägförbindelse från Lundo centrum via Suopohja till Pukkila och Raadelma i S:t Karins.

Ombyggnaden av Åbo ringväg (E18) pågår fortfarande i Reso centrum och mellan Reso centrum och Nådendals hamn. För dessa projekthelheter ska de nödvändiga investerings- och finansieringsbesluten fattas för att E18 ska kunna uppnå den nivå som krävs av Europeiska unionens TEN-T-nät. Ökningen av trafikvolymerna på Åbo ringväg kommer framöver även att kräva en allmän plan om vidareutveckling av ringvägens avsnitt mellan riksväg 8 och riksväg 10.

Den bristfälliga kapaciteten av riksväg 10 mellan Åbo ringväg och Lundo centrum får trafiken att stocka sig och äventyrar trafiksäkerheten. Beredningen av vägplanen för att göra riksväg 10 fyrfilig ska inledas omgående.

För att göra trafik- och logistikförbindelserna på östra sidan av Åbo stadsregion ska planering av en ny vägförbindelse från Lundo centrum via Suopohja till Pukkila och Raadelma i S:t Karins (riksväg 10 - Åbo ringväg - riksväg 1) inledas. En ny vägförbindelse skulle minska trafikstockningar på riksväg 10 mellan Lundo och Åbo samt förbättra trafiksystemets kapacitet på de interna vägnäten i Åbo och S:t Karins.

Fråga 4: Investeringsprogram: hur skulle ni ändra programmet i samband med nästa uppdatering inom den ekonomiska ram som fastställts för det? Vilka positiva effekter skulle man uppnå med förändringen?

Det föreslagna investeringsprogrammet 2027–2034 innefattar endast smärre investeringar i Åbo stadsregion. Åbo stadsregion växer, och

utvecklingen och funktionaliteten av trafiksystemet i stadsregionen kräver nya investeringar i trafikledsnätet under programperioden.

En betydande brist vad gäller vägnätet är det faktum att E18-förbindelsen mellan Nådendal och Reso saknas i programmet. Denna förbindelse är ett viktigt vägavsnitt som saknas från TEN-T-kärnnätet. Att lämna bort detta vägavsnitt med hänvisning till nytto-kostnadsrelationen är inte motiverat. Enligt livskraftscentralen i Sydvästra Finland finns det brister i servicenivån och säkerheten på hela E18-förbindelsen mellan Nådendal och Reso. Projektet skulle vid behov också kunna utföras i etapper med vägavsnittet mellan Nådendals centrum och Kaanaa först. Kostnads kalkylen för delprojektet är cirka 50–60 miljoner euro.

För vägnätets del kräver också riksväg 9 mellan Åbo och Tammerfors ombyggnad under programperioden. Bredfilsvägen mellan Lundo station och Aura ska göras fyrfilig. Vägplanen om detta har godkänts och vunnit laga kraft år 2024. Det är motiverat att inkludera detta projekt i investeringsprogrammet.

För spårprojektens del anser Åbo stadsregion att ombyggnaden och elektrifieringen av banavsnittet Reso-Nådendal ska återinföras i investeringsprogrammet. Fjärrtågs- och närtågstrafiken till Nådendals centrum förutsätter ombyggnad och elektrifiering av detta banavsnitt.

I utvecklingen av bannätet i Åbo stadsregion och Egentliga Finland ska man generellt ta större hänsyn till utvecklingen av persontågstrafiken och förutsättningarna för närtågstrafiken. Utveckling av tågtrafiken kräver nya stationer, hållplatser och förbindelser. Dessa har inte beaktats tillräckligt konkret i investeringsprogrammet.

Vad gäller MBT-avtal och -finansiering vill Åbo stadsregion anmärka att investeringsprogrammet hänvisar till MBT-avtal även i fråga om stora vägprojekt som utelämnats från programmet. Åbo stadsregion konstaterar som sitt utlåtande att kommunerna inte ska behöva finansiera trafikinfrastruktur som staten har ansvaret för. Kommunerna ansvarar för sina egna trafikinvesteringar som för stora stadsregioner innebär höga kostnader. Staten ska inte överföra investeringskostnaderna för sitt eget trafikledsnät till kommunerna.

Fråga 5: Programhelhet: hur upplever ni att Trafikledsverkets program nu presenteras som en helhet?

Åbo stadsregion anser att helhetsbilden av trafikledernas underhåll och planering samt genomförande av investeringar blir tydligare när programmen presenteras som en helhet. Oordning skapas dock fortfarande i trafikpolitiken som en helhet av att bland annat stora banprojekt (Västbanan) inte ingår i Trafik 12-planen samt att regeringens och riksdagens finansieringsbeslut inte alltid ligger i linje med Trafik 12-planen eller Trafikledsverkets investeringsprogram.

Att behandla Trafikledsverkets program som en helhet är ändå ett gott beslut som gör helhetsbilden klarare.

Fråga 6: Hur vill ni annars kommentera programhelheten?

Åbo stadsregion tackar Trafikledsverket för möjligheten att lämna ett utlåtande om programhelheten. Åbo stadsregion är orolig för huruvida statens investeringsanslag kommer att räcka till de trafikinvesteringar som förutsätts av tillväxten av de stora stadsregionerna under de kommande åren.

Som en sammanfattning av sitt utlåtande föreslår Åbo stadsregion att följande projekt inkluderas i programhelheten:

Planeringsprogrammet:

- En allmän plan för Åbo ringväg (stamväg 40) mellan riksväg 8 och riksväg 10
- Upprättande av en vägplan för riksväg 10 mellan Åbo ringväg och Loukinainen i Lundo
- Inledning av planeringen av en ny vägförbindelse från Lundo centrum via Suopohja till Pukkila och Raadelma i S:t Karins (riksväg 10 - Åbo ringväg - riksväg 1).

Investeringsplanen:

- Ombyggnad av E18 mellan Reso och Nådendal
- Ombyggnad av riksväg 9 (bredfilsväg) till fyrfilig mellan Lundo station och Aura
- Ombyggnad och elektrifiering av tågbanan mellan Reso och Nådendal
- Mer konkret hänsyn till de investeringar i stationer, hållplatser och förbindelser som de nya närtågsförbindelserna förutsätter.